

ภาวะผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นที่มีผลต่อประสิทธิภาพ การบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดปทุมธานี*

LOCAL POLITICAL LEADERSHIP AFFECTING THE ADMINISTRATIVE EFFICIENCY OF LOCAL GOVERNMENT ORGANIZATIONS IN PATHUM THANI PROVINCE, THAILAND

สุทธินันท์ สุวรรณวิจิตร*, ไพฑูรย์ โพธิสว่าง, สรรเสริญ อินทรรัตน์

Suthinan Suwanvijitr*, Paithoon Bhothisawang, Sansern Intharat

คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยปทุมธานี ปทุมธานี ประเทศไทย

Faculty of Political Science, Pathumthani University, Pathumthani, Thailand

*Corresponding author E-mail: raungdech122@gmail.com

*Tel: 086-601-0026

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับภาวะผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดปทุมธานี และ 2) พัฒนาสมการพยากรณ์ภาวะผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดปทุมธานี ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน ผ่านวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.947 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และสถิติเชิงอนุมาน ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับภาวะผู้นำทางการเมืองท้องถิ่น ทั้งในด้านคุณลักษณะผู้นำและด้านผู้นำที่ประสบความสำเร็จโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณแบบขั้นตอน พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลสูงสุดคือ ด้านมีความสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น ด้านการสร้างให้มีพลัง ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านการตัดสินใจ ด้านความรับผิดชอบ และด้านบุคลิกภาพ ภาวะผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นทั้ง 6 ด้าน ถือเป็นตัวแปรต้นที่มีผลต่อประสิทธิภาพการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดปทุมธานี อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ซึ่งสามารถร่วมกันพยากรณ์ได้ร้อยละ 69.50 ผลการวิจัยชี้ว่า ผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นควรพัฒนาการสื่อสารแบบสองทางอย่างต่อเนื่อง ควรให้ความสำคัญกับการส่งเสริมขวัญและกำลังใจในการทำงาน ควรแสดงบทบาทผู้นำที่เปิดกว้าง ควรกล้ายอมรับผลลัพธ์จากการตัดสินใจ ควรมีภาพลักษณ์ของผู้นำที่มีความน่าเชื่อถือและคู่ควรแก่การบริหาร และพร้อมรับการตรวจสอบ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรนำผลการวิจัยนี้ไปใช้เป็นกรอบในการพัฒนาศักยภาพผู้นำเพื่อยกระดับการให้บริการสาธารณะให้ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในพื้นที่ได้อย่างแท้จริงและยั่งยืน

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำทางการเมืองท้องถิ่น, ประสิทธิภาพการบริหาร, องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, จังหวัดปทุมธานี

Abstract

This research aimed to 1) Examine the level of local political leadership affecting the administrative effectiveness of local government organizations in Pathum Thani Province and 2) Develop a predictive equation of local political leadership factors influencing administrative

effectiveness in Pathum Thani Province. A quantitative research approach was employed. Data were collected using questionnaires from a sample of 400 respondents; stratified random sampling was used, and the questionnaire had a reliability coefficient of 0.947. Descriptive and inferential statistics were employed to analyze the data. The findings revealed that 1) The overall level of local political leadership, both in terms of leadership characteristics and successful leadership dimensions, was at a high level; and 2) The results of stepwise multiple regression analysis showed that the most influential factors were: enabling, energizing, communication, decision-making, responsibility, and personality. These six leadership qualities were significant independent variables affecting the effectiveness of local government administration in Pathum Thani Province at the 0.05 significance level. Together, these factors explained 69.50 percent of the variance. The research indicates that local political leaders should continuously develop two-way communication, prioritize morale-boosting, demonstrate open leadership, accept the consequences of their decisions, project a credible and suitable leadership image, and be open to scrutiny. Relevant agencies should utilize these research findings as a framework for developing leadership potential. To improve the provision of public services to truly and sustainably meet the needs of the people in the area.

Keywords: Local Political Leadership, Administrative Effectiveness, Local Government Organization, Pathum Thani Province

บทนำ

ในบริบทของยุคโลกาภิวัตน์ที่ความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและซับซ้อน การบริหารงานภาครัฐจำเป็นต้องอาศัยผู้นำที่มีสมรรถนะสูงในการกำหนดทิศทางและขับเคลื่อนองค์กรให้สามารถปรับตัวและตอบสนองต่อบริบทที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้นำจึงเปรียบเสมือนกลไกสำคัญในการนำพาองค์กรหรือรัฐให้ดำเนินไปอย่างถูกทิศทาง มีเสถียรภาพ และบรรลุเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน การพัฒนาประเทศให้ก้าวหน้าอย่างแท้จริงจึงมีอาจมุ่งเน้นเพียงด้านโครงสร้างหรือทรัพยากรเท่านั้น หากแต่ต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพของผู้นำ พลเมือง และสังคมควบคู่กันไป (อุดม ทุมไธสิต, 2566) ในระดับท้องถิ่น ผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นมีบทบาทโดยตรงต่อการกำหนดนโยบาย การบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชน ผู้นำที่มีภาวะผู้นำที่เข้มแข็งต้องสามารถสร้างแรงจูงใจ ความศรัทธา และความร่วมมือจากบุคลากรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ตลอดจนมีความคิดริเริ่ม กล้าตัดสินใจ และพร้อมปรับเปลี่ยนแนวทางการทำงานให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ภาวะผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นที่มีคุณภาพจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่เอื้อต่อการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (สุดเขต สกุลทอง และคณะ, 2566) ขณะเดียวกัน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปัจจุบันต้องรับมือกับภารกิจที่หลากหลายมากขึ้น ทั้งด้านการพัฒนา เศรษฐกิจ สังคม และคุณภาพชีวิตของประชาชน การดำเนินงานจึงต้องยึดหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี หรือหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) ควบคู่กับการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อให้การบริหารราชการสามารถบรรลุเป้าหมายและสร้างความเชื่อมั่นต่อประชาชนได้อย่างแท้จริง (วิจิตรภรณ์ ไชยโคตร, 2550)

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจึงได้กำหนดระบบการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขึ้นตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2549 โดยมีการตรวจประเมินมาตรฐานการปฏิบัติงาน

ครอบคลุมองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศ การประเมินดังกล่าวมุ่งเน้นการวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน ปัญหา และอุปสรรค เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงานอย่างต่อเนื่อง ต่อมาได้มีการปรับปรุงแบบการประเมินและเปลี่ยนชื่อเป็น “การประเมินประสิทธิภาพขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (Local Performance Assessment: LPA)” ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 เพื่อเน้นบทบาทการส่งเสริมและเสริมสร้างศักยภาพขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างเป็นระบบ ซึ่งระบบการประเมิน LPA ยังสามารถสะท้อนจุดอ่อนในการดำเนินงานขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่ง (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2559) ยังใช้เป็นข้อมูลในการกำกบัดูแลการทำงานของหน่วยงานใน อปท. และใช้ในการกำหนดแนวทางการพัฒนาองค์การ และการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยที่ผู้บริหาร อปท. ที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชนโดยตรง มีหน้าที่การบริหารกิจการของท้องถิ่นให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบาย และแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนให้ความเป็นอยู่ที่ดีในท้องถิ่นนั้น เมื่อพิจารณาผลการประเมิน LPA ปี 2568 ของ อปท. ทั้ง 65 แห่งในจังหวัดปทุมธานี พบว่า มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 89.02 ระดับผลการประเมินอยู่ในเกณฑ์ดีมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการบริหารงานบุคคลและกิจการสภา มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 97.77 รองลงมา คือ ด้านการบริหารจัดการ มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 96.06 ถัดมา คือ ด้านธรรมาภิบาล มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 95.69 ถัดมา คือ ด้านการบริหารงานการเงิน และการคลัง มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 87.51 และด้านการจัดบริการสาธารณะ มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 86.00 ตามลำดับ (สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดปทุมธานี, 2568) สะท้อนให้เห็นว่า อปท. ในจังหวัดปทุมธานี มีมาตรฐานการปฏิบัติราชการที่เข้มแข็งและเป็นไปตามหลักเกณฑ์ แม้ผลการประเมินจะอยู่ในเกณฑ์ดี แต่ด้านการบริหารงานการเงินและการคลัง ยังมีความท้าทายในการปฏิบัติตามระเบียบพัสดุหรือการเบิกจ่ายที่เข้มงวดขึ้น ซึ่งต้องการความละเอียดรอบคอบสูง และด้านการจัดบริการสาธารณะ ซึ่งเป็นด้านที่ต่ำที่สุด สะท้อนว่าแม้ การบริหารภายในจะดีเยี่ยม แต่การนำนโยบายไปปฏิบัติให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่จับต้องได้ในเชิงโครงสร้างพื้นฐาน คุณภาพชีวิต หรือสิ่งแวดล้อม ยังมีช่องว่างที่สามารถพัฒนาให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่ได้มากกว่านี้

บริบททั่วไปของจังหวัดปทุมธานีเป็นหนึ่งในจังหวัดที่มีการพัฒนาและขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้โครงสร้างทางสังคมเปลี่ยนแปลงจากสังคมชนบทไปสู่สังคมเมือง รวมถึงการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการผลิตจากภาคเกษตรกรรมสู่ภาคอุตสาหกรรม จากข้อมูลสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พบว่า จังหวัดปทุมธานี มีองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น มีจำนวน 65 แห่ง มีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดในระดับสูงเมื่อเทียบกับหลายพื้นที่ของประเทศ (สำนักงานจังหวัดปทุมธานี, 2567) สภาพการณ์การเปลี่ยนผ่านจากเกษตรสู่เมืองและอุตสาหกรรม (Urbanization) อย่างรวดเร็วดังกล่าวส่งผลให้ต้องเผชิญกับความท้าทายด้านการจัดการที่ซับซ้อนมากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม ที่ผ่านมามีการศึกษาเกี่ยวกับ อปท. มักมุ่งเน้นไปที่การประเมินผลตามตัวชี้วัดที่เป็นทางการของรัฐ หรือเน้นโครงสร้างการกระจายอำนาจในภาพรวม แต่ยังขาดการวิเคราะห์ที่เชื่อมโยง “ภาวะผู้นำทางการเมืองท้องถิ่น” ในฐานะตัวแปรหลักที่จะเข้าไปจัดการกับความซับซ้อนของเมือง และการบริหารงานคลังที่เผชิญภาวะเปรียบที่เคร่งครัดขึ้น โดยเฉพาะในบริบทเฉพาะของจังหวัดปทุมธานี การศึกษาที่มุ่งวิเคราะห์ว่าผู้นำแบบใดที่จะสามารถลดช่องว่างระหว่างคะแนนประเมินภายในที่สูงกับคุณภาพการบริการสาธารณะที่ยังต้องปรับปรุง การพัฒนาท้องถิ่นให้เกิดประสิทธิภาพทุก ๆ ด้าน เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง ด้วยเหตุนี้จึงควรกำหนดลักษณะการได้มาซึ่งผู้นำที่พึงประสงค์

ดังนั้น จากประเด็นปัญหาและความท้าทายข้างต้น งานวิจัยนี้จึงมุ่งศึกษาภาวะผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นที่มีผลต่อประสิทธิภาพการบริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดปทุมธานี เพื่อสร้างองค์ความรู้เชิงประจักษ์ที่จะเป็นแนวทางในการพัฒนาศักยภาพผู้บริหารท้องถิ่น ให้สามารถยกระดับประสิทธิภาพการบริหารงานและการจัดบริการสาธารณะสู่ความยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อทราบถึงระดับของภาวะผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นที่มีผลต่อประสิทธิภาพการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดปทุมธานี
2. เพื่อสร้างสูตรหรือสมการพยากรณ์ประสิทธิภาพการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดปทุมธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องภาวะผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นที่มีผลต่อประสิทธิภาพการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดปทุมธานี เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ข้าราชการส่วนท้องถิ่น จำนวน 2,489 คน จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 65 แห่ง ในพื้นที่ 7 อำเภอ ณ วันที่ 7 สิงหาคม 2568 (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2568) ตั้งแต่อายุ 18 ปี ขึ้นไป โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างใช้สูตรของ Yamane, T. ซึ่งเป็นระเบียบวิธีวิจัยที่ได้รับการยอมรับอย่างแพร่หลายในทางสังคมศาสตร์ โดยกำหนดระดับความเชื่อมั่นไว้ที่ร้อยละ 95 และยอมรับความคลาดเคลื่อนที่ระดับ .05 ($e = 0.05$) (Yamane, T., 1973) ได้จำนวนขั้นต่ำ 345 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 400 คน เพื่อเพิ่มความเชื่อมั่นของผลการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือวิจัยเป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ 1) ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล จำนวน 6 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ระยะเวลาการปฏิบัติงาน ประเภทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และพื้นที่อำเภอ ใช้มาตรวัดระดับนามบัญญัติ 2) ภาวะผู้นำทางการเมืองท้องถิ่น ประกอบด้วยคุณลักษณะผู้นำ 5 ด้าน จำนวน 15 ข้อ และผู้นำที่ประสบความสำเร็จ 3 ด้าน จำนวน 9 ข้อ ใช้มาตราส่วนประมาณค่าแบบ Likert Scale คือ ระดับ 5 หมายถึง ระดับมากที่สุด ระดับ 4 หมายถึง ระดับมาก ระดับ 3 หมายถึง ระดับปานกลาง ระดับ 2 หมายถึง ระดับน้อย ระดับ 1 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด (Likert, R., 1932) และ 3) ประสิทธิภาพการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 3 ด้าน จำนวน 9 ข้อ ใช้มาตราส่วนประมาณค่าแบบ Likert Scale Likert Scale ดังนี้ คือ ระดับ 5 หมายถึง ระดับมากที่สุด ระดับ 4 หมายถึง ระดับมาก ระดับ 3 หมายถึง ระดับปานกลาง ระดับ 2 หมายถึง ระดับน้อย ระดับ 1 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด (Likert, R., 1932) โดยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยตามสูตรอันตรภาคชั้น 0.80 ของ บุญชม ศรีสะอาด คือ ค่าเฉลี่ย 4.21 - 5.00 หมายถึง มากที่สุด ค่าเฉลี่ย 3.41 - 4.20 หมายถึง มาก ค่าเฉลี่ย 2.61 - 3.40 หมายถึง ปานกลาง ค่าเฉลี่ย 1.81 - 2.60 หมายถึง น้อย และค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.80 หมายถึง น้อยที่สุด (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

แบบสอบถามตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน จะตรวจสอบข้อคำถามสาเหตุที่มีผลต่อประสิทธิภาพการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดปทุมธานี เพื่อหาค่าความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) ตาม Rovinelli, R. J. & Hambleton, R. K. คือ การให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาข้อคำถาม โดยคำนวณจากคะแนนที่ผู้เชี่ยวชาญให้ (+1, 0 - 1) แล้วเฉลี่ย คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC 0.50 ขึ้นไป (Rovinelli, R. J. & Hambleton, R. K., 1977) ผลการตรวจสอบความเชื่อมั่นข้อคำถาม พบว่า มีค่าตั้งแต่ 0.67 - 1.00 ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่พัฒนาขึ้นและปรับแก้ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มตัวอย่างจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนครปฐม ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีลักษณะบริบทใกล้เคียงกับจังหวัดปทุมธานี จำนวนทั้งสิ้น 30 ราย จากนั้นนำข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ โดยใช้วิธีคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค โดยถ้ามีค่า

เข้าใกล้ 1.00 นั้นแสดงว่า เครื่องมือหรือแบบสอบถามนี้มีความน่าเชื่อถืออยู่ในเกณฑ์สูง (Cronbach, L. J., 1951) ผลการวิเคราะห์ พบว่า แบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.84 ซึ่งอยู่ในระดับความเชื่อมั่นดี ตามเกณฑ์การประเมินค่า 0.80 - 0.90 ของ บุญชม ศรีสะอาด แสดงให้เห็นว่า เครื่องมือมีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจริงได้ต่อไป (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลช่วงเดือนกันยายน พ.ศ. 2568 โดยขอความอนุเคราะห์จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดปทุมธานี และแจกแบบสอบถามแก่กลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง โดยจะแจกกระจายออกไปให้ครอบคลุมทุกอำเภอของจังหวัดปทุมธานี พร้อมชี้แจงข้อสงสัยในกรณีที่เป็น หากแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์จะทำการคัดออกก่อนนำไปวิเคราะห์ทางสถิติ โดยได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ จำนวน 400 ชุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อทำการรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามตามจากกลุ่มตัวอย่างแล้ว ทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ ความถูกต้องของแบบสอบถามที่เก็บรวบรวม นำข้อมูลมาแปรผลเข้ารหัสตามที่กำหนด (Coding) เพื่อประมวลผล คำนวณค่าทางสถิติต่าง ๆ ที่ใช้ในการศึกษาโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS จากนั้นทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามที่กำหนดไว้ในกรอบแนวคิดการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรม SPSS โดย 1) วิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลด้วยสถิติค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) 2) วิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นด้วยค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และ 3) วิเคราะห์อิทธิพลของภาวะผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดปทุมธานีด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ได้รับอนุมัติจริยธรรมการวิจัยจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน มหาวิทยาลัยปทุมธานี เลขที่หนังสือรับรอง: PTU-IRB-CERT-LP-2025-036 โดยมีระยะเวลาการรับรอง ตั้งแต่วันที่ 17 สิงหาคม 2568 ถึงวันที่ 17 สิงหาคม 2569

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องภาวะผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นที่มีผลต่อประสิทธิภาพการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดปทุมธานี มีผลการวิจัย ดังนี้

1. ระดับภาวะผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดปทุมธานี

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำทางการเมืองท้องถิ่น ด้านคุณลักษณะผู้นำ

ปัจจัยด้านคุณลักษณะผู้นำ	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ด้านบุคลิกภาพ	3.98	0.746	มาก
ด้านความรับผิดชอบ	3.87	0.810	มาก
ด้านการตัดสินใจ	3.84	1.022	มาก
ด้านการติดต่อสื่อสาร	3.70	1.001	มาก
ด้านคุณธรรมจริยธรรม	3.79	1.016	มาก
รวม	3.84	0.786	มาก

จากตารางที่ 1 ระดับภาวะผู้นำทางการเมืองท้องถิ่น ปัจจัยด้านคุณลักษณะผู้นำทั้ง 5 ด้าน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.84 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านบุคลิกภาพ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (\bar{X} = 3.98) รองลงมา คือ ด้านความรับผิดชอบ (\bar{X} = 3.87) ด้านการตัดสินใจ (\bar{X} = 3.84) ด้านคุณธรรมจริยธรรม (\bar{X} = 3.79) และด้านการติดต่อสื่อสาร (\bar{X} = 3.70) ตามลำดับ สะท้อนว่า สะท้อนให้เห็นว่า ภาวะผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นในภาพรวมมีพัฒนาการเชิงบวกในระดับมาก โดยมีอัตลักษณ์ทางบุคลิกภาพ เป็นแกนกลางสำคัญในการสร้างการยอมรับและความน่าเชื่อถือ แต่ยังคงขาดการสื่อสารเชิงรุกและการวางวิสัยทัศน์ที่ก้าวไกล

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำทางการเมืองท้องถิ่น ด้านผู้นำที่ประสบความสำเร็จ

ปัจจัยด้านผู้นำที่ประสบความสำเร็จ	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ (Envisioning)	3.79	0.860	มาก
ด้านการสร้างให้มีพลัง (Energizing)	3.76	0.881	มาก
ด้านมีความสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น (Enabling)	3.99	0.715	มาก
รวม	3.85	0.700	มาก

จากตารางที่ 2 ระดับภาวะผู้นำทางการเมืองท้องถิ่น ปัจจัยด้านผู้นำที่ประสบความสำเร็จทั้ง 3 ด้าน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.85 โดยด้านความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น (Enabling) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (\bar{X} = 3.99) รองลงมา คือ ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ (Envision) (\bar{X} = 3.79) และด้านการสร้างให้มีพลัง (Energizing) (\bar{X} = 3.76) สะท้อนว่า ภาวะผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นเน้นหนักไปที่ทักษะการประสานความร่วมมือ (Collaborative Competency) เป็นฐานรากสำคัญในการขับเคลื่อนองค์กร

2. พัฒนาศมการพยากรณ์ภาวะผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดปทุมธานี

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณแบบขั้นตอนของประสิทธิภาพการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดปทุมธานี

Model	b	SE _b	β	t	p-value
ค่าคงที่	1.284	0.103		12.492	0.000
ด้านการติดต่อสื่อสาร (COMM)	0.133	0.030	0.225	4.390	0.000*
ด้านการสร้างให้มีพลัง (ENE)	0.240	0.023	0.358	10.614	0.000*
ด้านมีความสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น (ENA)	0.312	0.046	0.379	6.786	0.000*
ด้านการตัดสินใจ (DECI)	0.120	0.026	0.207	4.609	0.000*
ด้านบุคลิกภาพ (PER)	-0.169	0.050	-0.213	-3.347	0.001*
ด้านความรับผิดชอบ (RES)	0.070	0.030	0.096	2.324	0.021*

SE_{est} = ±0.326; Durbin-Watson = 1.533

R² = 0.699; Adjusted R² = 0.695; F = 152.182; DF = 6; Sig = 0.000

* นัยสำคัญที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ในการสร้างพยากรณ์ ผู้วิจัยได้เลือกโมเดล 6 มาใช้ โดยพบว่า ตัวแปรพยากรณ์ที่ดีที่สุด จำนวน 6 ตัวแปรที่ส่งผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยตัวแปรพยากรณ์ทั้ง 6 ตัวแปร ร่วมอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 69.50 (Adjusted R² = 0.695) ได้สมการถดถอย ดังนี้

$$\text{สมการถดถอยในรูปของคะแนนดิบ} = 1.284 + 0.133 (\text{COMM}) + 0.240 (\text{ENE}) + 0.312 (\text{ENA}) + 0.120 (\text{DECI}) - 0.169 (\text{PER}) + 0.070 (\text{RES})$$

สมการถดถอยในรูปของคะแนนมาตรฐาน = $0.225 (COMM) + 0.358 (ENE) + 0.379 (ENA) + 0.207 (DECI) - 0.213 (PER) + 0.096 (RES)$

จากสมการถดถอยแสดงให้เห็นว่า เมื่อภาวะผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นมีด้านการติดต่อสื่อสาร (COMM) ด้านการสร้างให้มีพลัง(ENE) ด้านมีความสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น(ENA) ด้านการตัดสินใจ (DECI) ด้านบุคลิกภาพ (PER) และด้านความรับผิดชอบ (RES) เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการบริหาร อธิบายได้ว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการบริหาร คือ ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านการสร้างให้มีพลังด้านมีความสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น ด้านการตัดสินใจ และด้านความรับผิดชอบ ตามลำดับ ผลการวิจัยยังพบว่า เป็นตัวแปรเป็นเลขบวก ขณะที่ ด้านบุคลิกภาพ พบว่า เป็นตัวแปรเป็นลบ แสดงให้เห็นว่าเป็นจุดอ่อนทำให้ประสิทธิภาพการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดปทุมธานีลดลง

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า 1) สถานะภาพรวมของตัวแปรภาวะผู้นำทางการเมืองท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก ทั้งในส่วนของปัจจัยคุณลักษณะผู้นำ และปัจจัยด้านผู้นำที่ประสบความสำเร็จ และ 2) จากการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Regression Analysis) เพื่อหาตัวพยากรณ์ที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการบริหาร พบว่า มี 6 ปัจจัยหลักที่ร่วมกันอธิบายประสิทธิภาพการบริหารได้ถึง ร้อยละ 69.50 โดยปัจจัยที่มีบทบาทเด่นที่สุด เรียงลำดับความสำคัญ ดังนี้ ด้านมีความสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น (ENA) เป็นปัจจัยส่งเสริมที่มีอิทธิพลสูงที่สุด ด้านการสร้างให้มีพลัง (ENE) มีบทบาทสำคัญรองลงมาในเชิงบวก ด้านการติดต่อสื่อสาร (COMM) ด้านการตัดสินใจ (DECI) ด้านความรับผิดชอบ (RES) ปัจจัยด้านบุคลิกภาพ (PER) ระบุว่าปัจจัยนี้เป็นจุดอ่อน ซึ่งส่งผลให้ประสิทธิภาพการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดปทุมธานีลดลง

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่องภาวะผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นที่มีผลต่อประสิทธิภาพการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดปทุมธานี สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ระดับภาวะผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดปทุมธานี

ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีระดับค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น กล่าวคือ ผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นที่มีความเป็นกันเองนั้น มีความเมตตา ยอมรับในความแตกต่างระหว่างบุคคล มีความเห็นอกเห็นใจ และให้การสนับสนุนผู้อื่นอย่างเหมาะสม มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น สร้างความเข้าใจและกำหนดเป้าหมายร่วมกัน โดยผู้นำที่ประสบความสำเร็จ หรือคุณลักษณะผู้นำที่เด่นมีความคล้าย ๆ กัน ผู้นำนั้นต้องสนับสนุนผู้อื่น (expressing personal support) อาศัยแรงสนับสนุนจากหลาย ๆ ฝ่าย จึงจะสามารถขึ้นมาเป็นผู้นำได้ ผู้นำนั้นต้องเห็นอกเห็นใจผู้อื่น (Empathizing with Others) เพราะจะเข้าใจถึงความลำบากในการทำงาน ความลำบากในการใช้ชีวิต และรับรู้อย่างลึกซึ้งถึงความคาดหวังที่จะเปลี่ยนแปลงองค์กร รวมถึงการรับรู้ขึ้นมาเป็นนโยบาย เป้าหมาย จุดประสงค์ในการทำงาน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้อื่นและองค์กรให้ดีขึ้น ผู้นำนั้นต้องเชื่อมั่นในผู้อื่น (expressing confidence in people success) ต้องเปิดใจและกล้าที่จะเชื่อมั่นผู้อื่น (Nadler, D. A. & Tushman, M. L., 1990); (จันทมา ช่างสลัก, 2565)

2. พัฒนาศมการพยากรณ์ภาวะผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดปทุมธานี

ผลการวิจัยได้จำแนกปัจจัยสำคัญเป็น 6 ด้าน ดังนี้ ประการแรก ด้านการติดต่อสื่อสาร พบว่า อยู่ในระดับมาก และมีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดปทุมธานีอย่างมีนัยสำคัญ ทั้งนี้ เนื่องจากผู้บริหารที่สามารถสื่อสารได้อย่างชัดเจน สุภาพ และเหมาะสมกับสถานการณ์ ย่อมช่วยลดความคลาดเคลื่อน

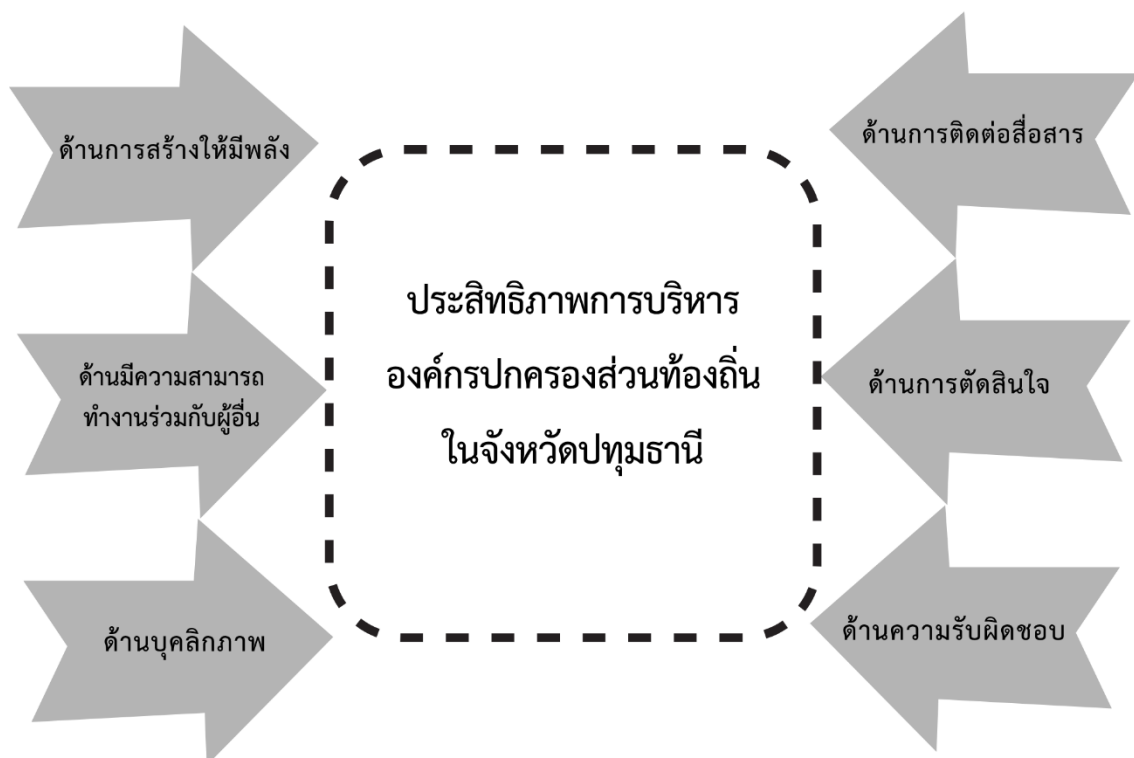
ในการทำงาน และเสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างบุคลากร สะท้อนว่าในบริบทของจังหวัดปทุมธานีซึ่งเป็นพื้นที่
กึ่งเมืองกึ่งชนบทที่มีความคาดหวังจากภาคประชาชนสูง ผู้บริหารที่สื่อสารได้ชัดเจนและสุภาพจะช่วยลดช่องว่าง
ความขัดแย้งระหว่างส่วนราชการกับชุมชนได้ดี ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สมนึก สอนเนย และคณะ ที่ระบุว่า
การสื่อความหมายด้านการพูด การเขียน การส่งสารที่ชัดเจน เข้าใจง่ายสามารถปฏิบัติได้ รู้จักสังเกตและเรียนรู้
ท่าทีของบุคคลอื่น และใช้วาจาสุภาพอ่อนโยนเป็นองค์ประกอบสำคัญของการบริหารงานที่มีประสิทธิผล (สมนึก
สอนเนย และคณะ, 2566) ถัดมาในประการที่สอง ด้านการสร้างให้มีพลัง พบว่า อยู่ในระดับมากและมีอิทธิพล
ต่อประสิทธิภาพการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดปทุมธานีอย่างมีนัยสำคัญ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก
ผู้บริหารสามารถสร้างการมีส่วนร่วม เสริมสร้างความมุ่งมั่นในการทำงาน และส่งเสริมบรรยากาศการทำงานเชิงบวก
ผ่านการยอมรับและการให้กำลังใจ ซึ่งช่วยเพิ่มขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน สะท้อนว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ในจังหวัดปทุมธานี บุคลากรต้องเผชิญกับแรงกดดันจากการขยายตัวของเมือง การที่ผู้บริหารยอมรับและให้กำลังใจ
จึงเป็นปัจจัยจูงใจที่สำคัญผลดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ อติติ เฟงพิโรจ ที่ชี้ให้เห็นว่า ปัจจัยจูงใจมีบทบาท
สำคัญต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อติติ เฟงพิโรจ, 2565) สำหรับ
ประการที่สาม ด้านความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น พบว่า อยู่ในระดับมากและส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพ
การบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดปทุมธานีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งอาจอธิบายได้ว่าผู้บริหาร
ที่มีความเอาใจใส่ ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล และส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น จะช่วยเสริมสร้าง
ความร่วมมือและความเป็นทีมภายในองค์กร สะท้อนว่า จากลักษณะเด่นของปทุมธานีที่มีทั้งภาคอุตสาหกรรม
และเกษตรกรรม ผู้นำจึงต้องมีทักษะการประสานประโยชน์ระหว่างกลุ่มทุนและชาวบ้านเดิม ผลการวิจัยนี้
สอดคล้องกับการศึกษาของ พระประสิทธิ์ สุเชิโต (บุญหนา) ที่พบว่า ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น
เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยยกระดับประสิทธิภาพการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (พระประสิทธิ์ สุเชิโต
(บุญหนา) และคณะ, 2564) นอกจากนี้ ในประการที่สี่ ด้านการตัดสินใจ พบว่า อยู่ในระดับมากและส่งผลต่อ
ประสิทธิภาพการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดปทุมธานีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อธิบายได้ว่า
ผู้บริหารตัดสินใจด้วยหลักเหตุผลยึดระเบียบที่กำหนดแนวทางเอาไว้ วางแผน และกล้าตัดสินใจโดยใช้ข้อมูล
อย่างรอบคอบ และตัดสินใจโดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตนหรือพวกพ้อง สะท้อนว่า ความรวดเร็ว
ของการตัดสินใจที่อาจถูกจำกัดด้วยโครงสร้างราชการรวมศูนย์ แต่การยึดหลักเหตุผลและระเบียบพัสดุ/การเงิน
ที่เคร่งครัด ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในปัจจุบัน สอดคล้องกับงานของ สมนึก สอนเนย และคณะ ที่พบว่า ผู้บริหาร
มีการวางแผนในการตัดสินใจมีความกล้าตัดสินใจ และตัดสินใจโดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน
(สมนึก สอนเนย และคณะ, 2566) ในส่วนของประการที่ห้า ด้านบุคลิกภาพ พบว่า อยู่ในระดับมากและส่งผลต่อ
ประสิทธิภาพการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดปทุมธานีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อธิบายได้ว่า
ผู้บริหารกำหนดนโยบายและแผนงาน อย่างเป็นระบบ ปรับกำลังคนให้สอดคล้องกับความรู้ ทักษะ และประสบการณ์
ปรับปรุงกระบวนการให้สามารถปฏิบัติได้คล่องตัว และรวดเร็ว สะท้อนว่า การปรับกำลังคนให้สอดคล้องกับทักษะ
(Put the right man on the right job) ซึ่งสำคัญมากต่อ อปท. ในปทุมธานีที่ต้องรับมือกับเทคโนโลยีดิจิทัล
สอดคล้องกับงานของ พงศกรณ์ พิลานบุตร และอุดม กองทองกาย ที่พบว่า องค์ประกอบของลักษณะบุคลิกภาพ
ผู้นำท้องถิ่น ประกอบด้วย การเปิดรับ การแสดงความต้องการ ลักษณะสิ่งจูงใจภายนอก และความยินยอมเห็นใจ
เป็นลักษณะบุคลิกภาพด้านบวกของผู้นำท้องถิ่นที่ประชาชนต้องการ (พงศกรณ์ พิลานบุตร และอุดม กองทองกาย,
2565) และประการสุดท้าย ด้านความรับผิดชอบ พบว่า อยู่ในระดับมากและส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการบริหาร
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดปทุมธานีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อาจเป็นผลจากผู้บริหารมีความรับผิดชอบต่อ
องค์กร สังคม ผู้ใต้บังคับบัญชา และตนเอง เป็นผู้สามารถแก้ไขและเสริมสร้างงานให้ได้รับผลสูงสุด และ
เป็นผู้เปิดใจกว้างและยอมรับความผิดพลาดของตนเอง สะท้อนว่า การบริหารท้องถิ่นในปทุมธานีอยู่ในสายตา

ของสื่อมวลชนและภาคประชาสังคมที่เข้มแข็ง การแสดงความรับผิดชอบและการยอมรับความผิดพลาดจึงเป็นการสร้างความโปร่งใส ผลการวิจัยสอดคล้องกับการศึกษาของ ฐิติรัตน์ มานีพาร์กซ์ ที่พบว่า ผู้บริหารปฏิบัติงานด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม และมีการนำข้อบกพร่องมาปรับปรุงแก้ไข เพื่อสร้างความมั่นใจแก่ประชาชน (ฐิติรัตน์ มานีพาร์กซ์, 2564)

ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่าภาวะผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นใน 6 ด้าน ล้วนเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดปทุมธานี ดังที่ Nadler, D. A & Tushman, M. L. ที่ได้อธิบายว่า การเป็นผู้นำที่ประสบความสำเร็จ ไม่ได้ขึ้นอยู่กับตำแหน่งหรืออำนาจเพียงอย่างเดียว แต่ต้องใช้ทั้งทักษะเฉพาะตัว การพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง และความสามารถในการประยุกต์ใช้ประสบการณ์เพื่อนำองค์กรไปสู่เป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพท่ามกลางสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง (Nadler, D. A. & Tushman, M. L., 1990)

องค์ความรู้ใหม่

จากผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดปทุมธานีได้รับอิทธิพลจากปัจจัยภาวะผู้นำ จำนวน 6 ด้าน ได้แก่ การติดต่อสื่อสาร การสร้างให้มีพลัง การทำงานร่วมกับผู้อื่น การตัดสินใจ บุคลิกภาพ และความรับผิดชอบต่อองค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ คือ การบูรณาการปัจจัยภาวะผู้นำทั้งเชิงทักษะ (การสื่อสาร และการตัดสินใจ) เชิงความสัมพันธ์ (การสร้างให้มีพลังและความสามารถการทำงานร่วมกับผู้อื่น) และเชิงคุณลักษณะส่วนบุคคล (บุคลิกภาพและความรับผิดชอบต่อ) เข้าด้วยกันอย่างสมดุล นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังสะท้อนว่า ผู้นำท้องถิ่นที่ประสบความสำเร็จต้องทำหน้าที่เป็นตัวกลางเชื่อมโยงประโยชน์ระหว่างประชาชน และระบบราชการ โดยยึดหลักธรรมาภิบาล ซึ่งถือเป็นพื้นฐานความเข้าใจภาวะผู้นำท้องถิ่นไทยอย่างลึกซึ้งและสอดคล้องกับสภาพสังคมสมัยใหม่มากยิ่งขึ้น ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 รูปแบบภาวะผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดปทุมธานี

สรุปและข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยเรื่องภาวะผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดปทุมธานี พบว่า ภาวะผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นทั้ง 8 ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก และมี 6 ด้าน ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านการสร้างพลังในการทำงาน ด้านความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ด้านการตัดสินใจ ด้านบุคลิกภาพ และด้านความรับผิดชอบ ซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผลการศึกษาสะท้อนว่า ในบริบทของจังหวัดปทุมธานีซึ่งมีความคาดหวังจากประชาชนสูงและมีการขยายตัวของเมืองอย่างรวดเร็ว ภาวะผู้นำที่ให้ความสำคัญกับทักษะมนุษยสัมพันธ์มีบทบาทสำคัญต่อความสำเร็จขององค์กร โดยด้านการสร้างพลังในการทำงานและการทำงานร่วมกับผู้อื่นสอดคล้องกับแนวคิดการเสริมสร้างพลังและภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่มุ่งสร้างแรงบันดาลใจและการยอมรับความแตกต่าง ขณะที่ด้านการตัดสินใจและความรับผิดชอบต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหาร ส่วนการสื่อสารแบบสองทางช่วยลดความผิดพลาดในการปฏิบัติงานและสอดคล้องกับแนวคิดการบริหารภาครัฐแนวใหม่ที่เน้นความคล่องตัวและการเข้าถึงประชาชน จากผลการวิจัย สามารถเสนอข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติได้ว่า ผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นควรพัฒนาการสื่อสารแบบสองทางอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันและลดข้อผิดพลาดในการทำงาน ควรส่งเสริมขวัญและกำลังใจของบุคลากร เพื่อเพิ่มความพึงพอใจ ความผูกพันต่อองค์กร และผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน รวมทั้งควรมีบทบาทแบบเปิดกว้าง สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและลดความขัดแย้งภายในองค์กร นอกจากนี้ ผู้นำควรตัดสินใจอย่างรอบคอบ กล้ายอมรับผลจากการตัดสินใจของตนเอง คำนึงถึงปัจจัยด้านคน เงิน และทรัพยากร ตลอดจนรักษาบุคลิกภาพที่น่าเชื่อถือ และแสดงความรับผิดชอบต่อหน้าที่อย่างตรงไปตรงมา พร้อมรับการตรวจสอบเมื่อเกิดปัญหา โดยสรุป ผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นควรบูรณาการทั้งทักษะด้านการบริหารและทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ เพื่อยกระดับประสิทธิภาพการบริหารองค์กรให้ดียิ่งขึ้น สำหรับข้อจำกัดของการวิจัย การศึกษานี้มุ่งเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดปทุมธานี ซึ่งมีลักษณะเป็นพื้นที่กึ่งเมืองกึ่งชนบท จึงอาจไม่สามารถอ้างอิงทั่วไปกับพื้นที่ที่มีบริบทแตกต่างกันมากได้ อีกทั้งการใช้วิจัยเชิงปริมาณเป็นหลักอาจยังไม่สะท้อนรายละเอียดเชิงลึกเกี่ยวกับแรงจูงใจหรือพลวัตทางการเมืองในระดับพื้นที่อย่างครบถ้วน ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ควรใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพควบคู่กับเชิงปริมาณ และศึกษามุมมองของภาคประชาชนเพิ่มเติม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมมากขึ้น รวมทั้งควรพิจารณาตัวแปรด้านการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทการบริหารภาครัฐในยุคดิจิทัล

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2559). รายงานผลการประเมินประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปี พ.ศ. 2558. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2568). จำนวนบุคลากรของ อบท. ปี 2568. เรียกใช้เมื่อ 10 เมษายน 2568 จาก <https://shorturl.asia/Kp069>
- จันทมา ช่างสลัก. (2565). 9 คุณลักษณะผู้นำที่ดีตามทฤษฎีจิตวิทยา ที่โลกยุคใหม่ต้องการ. เรียกใช้เมื่อ 15 กุมภาพันธ์ 2568 จาก <https://shorturl.asia/6ORsl>
- จูติรัตน์ มานีพาร์กซ์. (2564). ประสิทธิภาพการบริหารบ้านเมืองที่ดีตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดปทุมธานี. วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 5(1), 1-18.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- พงศกรณ์ พิลาดบุตร และอุดม กองทองกาย. (2565). การรับรู้ของประชาชนที่มีต่อลักษณะบุคลิกภาพของผู้นำท้องถิ่น. วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์, 7(4), 523-534.

- พระประสิทธิ์ สุขชาติ (บุญหนา) และคณะ. (2564). ภาวะผู้นำผู้นำทางการเมืองของผู้นำท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลกุดน้ำใส อำเภोजัตร์ส จังหวัดชัยภูมิ. วารสารสถาบันวิจัยพินลธรรม, 8(2), 67-80.
- วิจิตรภรณ์ ไชยโคตร. (2550). หลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance). เรียกใช้เมื่อ 10 เมษายน 2568 จาก <https://shorturl.asia/LkOKx>
- สมนึก สอนเนย และคณะ. (2566). ปัจจัยภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดปทุมธานี. วารสารปัญญาปณิธาน, 8(1), 219-232.
- สำนักงานจังหวัดปทุมธานี. (2567). แผนพัฒนาจังหวัดปทุมธานี พ.ศ. 2566-2570 ฉบับทบทวน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567. เรียกใช้เมื่อ 10 เมษายน 2568 จาก <https://shorturl.asia/OdQP1>
- สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดปทุมธานี. (2568). ผลการตรวจประเมินประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปี 2568. เรียกใช้เมื่อ 10 ตุลาคม 2568 จาก <https://shorturl.asia/MfPVJ>
- สุดเขต สุกุลทอง และคณะ. (2566). คุณลักษณะผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่เทศบาลตำบลแมริม อำเภอมแมริม จังหวัดเชียงใหม่. วารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 3(2), 89-105.
- อติติ เฟงพิโรจ. (2565). ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานส่วนตำบล จังหวัดนราธิวาส. ใน สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- อุดม ทุมไผ่สิต. (2566). อำนาจรัฐและการกระจายอำนาจ: แนวคิด กรณีสึกษา และข้อสังเกต. นนทบุรี: โรงพิมพ์รัตนไตร.
- Cronbach, L. J. (1951). Coefficient alpha and the internal structure of tests. *Psychometrika*, 16(3), 297-334.
- Likert, R. (1932). A technique for the measurement of attitudes. *Archives of Psychology*, 140, 1-55. https://legacy.voteview.com/pdf/Likert_1932.pdf
- Nadler, D. A. & Tushman, M. L. (1990). Beyond the Charismatic Leader: Leadership and Organizational Change. *California Management Review*, 32(2), 77-97.
- Rovinelli, R. J. & Hambleton, R. K. (1977). On the Use of Content Specialists in the Assessment of criterion-referenced test item validity. *Tijdschrift voor Onderwijsresearch*, 2(2), 49-60.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. (3rd ed.). Tokyo: Harper International Edition.